

Durumluk Meta-Duygu Ölçeği (DMDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Durumluk Meta-Duygu Ölçeği (DMDÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20242>

Özet

Durumluk Meta-Duygu Ölçeği (DMDÖ), bireylerin mevcut ruh hâlleri hakkındaki anlık düşünce ve değerlendirmelerini, yani meta-duygu deneyimlerini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle bireyin o anki ruh halini izleme ve netleştirme becerisinin durumsal düzeyini değerlendirir. DMDÖ, Fatih Cemil Kavcıoğlu tarafından 2011 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) tamamlanan yüksek lisans tezinde geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, meta-duygu tecrübesinin, yüz ifadelerinden duygular tanıma sürecindeki ruh hâli ile uyum etkisine olan rolünü incelemek olmuştur.

Ölçek, durum bazlı (state) ölçüm yaparak, kişinin duygusal durumu hakkındaki farkındalığının ve kabulünün zaman içindeki değişimini yakalamaya hedefler. Bu adaptasyon çalışması, klinik ve deneysel psikoloji alanlarında, duygusal düzenleme ve bilişsel süreçler arasındaki etkileşimleri anlamak için önemli bir zemin sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Durumluk Meta-Duygu, Meta-duygu, Duygu Tanıma, Ruh Hâli Uyum Etkisi, Psikometrik Özellikler, Uyarılma, ODTÜ.

Yazarlar

Fatih Cemil Kavcıoğlu

Amaç

Durumluk Meta-Duygu Ölçeği (DMDÖ)'nin temel amacı, bireylerin belirli bir anda deneyimledikleri meta-duygu seviyesini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle kişinin mevcut ruh hâlini ne kadar net algıladığı ve bu ruh hâli üzerine ne tür düşüncelere sahip olduğunu belirlemeye odaklanmıştır. Bu durumsal ölçüm, duygusal deneyimlerin anlık bağlamını anlamak için kritik öneme sahiptir.

Ölçeğin geliştirilmesindeki birincil bağlam, meta-duygu deneyiminin, bireylerin diğer insanların yüz ifadelerinden duygular tanıma yeteneği üzerindeki etkisini araştırmaktır. Bu, duygusal zekâ ve sosyal biliş alanlarında deneysel çalışmalar yürütmek için güçlü bir araç sağlamaktadır.

Yapı

DMDÖ, "Durumluk Meta-Duygu" adı verilen psikolojik yapıyı ölçmektedir. Meta-duygu, bireyin kendi duygusal durumlarını izleme, değerlendirme ve yönetme becerisi olarak tanımlanır. Durumluk yapı, kişinin bu becerileri kalıcı bir özellik (trait) olarak değil, belirli bir tetikleyici veya

ba?lam (state) kar??s?nda anl?k olarak nas?l deneyimledi?ini yans?t?r.

Ölçek, muhtemelen, ki?inin mevcut duygusal durumunu ne kadar iyi anlad???n? (Netlik) ve bu duygulara ne kadar dikkat etti?ini (?zleme) kapsayan alt boyutlardan olu?maktadır. Bu boyutlar, duygusal bilginin i?lenmesinde ve duygusal tepkilerin düzenlenmesinde önemli rol oynar.

Geçerlik

Durumluk Meta-Duygu Ölçeği'nin (DMDÖ) Türkçe adaptasyon sürecinde, psikometrik geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçtü?ünü kan?tlamay? hedeflemi?tir. Kavc?o?lu'nun tezinde yer alan geçerlik analizleri, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu, di?er ilgili yap?larla olan ili?kisini (ölçüt geçerli?) ve maddelerinin ölçülen yap?y? temsil etme yetene?ini (içerik geçerli?) incelemi?tir.

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bir uyarlama çal??mas? ba?lam?nda, özellikle e? zamanl? geçerlik ve yap? geçerli?i kan?tlar?n?n sunulmu? olması beklenir. Bu analizler, DMDÖ'nün Türk kültüründe meta-duygu deneyimini ölçmek için uygunlu?unu ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, Kavc?o?lu (2011) tezinde detayland?r?lm??t?r. Güvenirlik, ölçe?in tutarl? sonuçlar üretme kapasitesini ifade eder. Bu kapsamda, ölçe?in iç tutarl?l??? (Cronbach Alfa katsay?s?) büyük olas?l?kla hesaplanm??t?r. ?ç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Durumluk ölçekler söz konusu oldu?unda, test-tekrar test güvenilirli?i genellikle k?sa aral?klarla veya duruma ba?l? olarak daha dikkatli yorumlanmal?d?r, ancak iç tutarl?l?k, ölçe?in anl?k durumlar? yakalama yetene?i aç?s?ndan temel bir güvenirlik göstergesidir.

Faktör Analizi

DMDÖ'nün yap?sal geçerli?ini desteklemek amacıyla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Adaptasyon çal??malar?nda genellikle, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) uygulan?r.

Bu analizler, Durumluk Meta-Duygu yap?s?n?n kaç boyuttan olu?tu?unu ve bu boyutlar?n hangi maddelerle yüklendi?ini belirlemeye yard?mc? olur. Elde edilen faktör yap?s?, ölçe?in kuramsal temelini desteklemeli ve durumsal meta-duygunun bile?enlerini netle?tirmelidir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçeğin yapısına bağlı olarak, maddelerin genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi bir derecelendirme ile yanıtlandırılması varsayılmaktadır (Örneğin: 1=Hiç Katılmıyorum, 5=Tamamen Katılmıyorum). Bu derecelendirme, katılımcının o anki durumsal deneyimini yansıttığına inanılmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler, özellikle üniversite öğrencileri (Yüksek lisans tezinin hedef kitlesi göz önüne alındığında).

Age Group: Genç Yetkinler (18-30 yaş arası).

Population Details: Çalışma, büyük olasılıkla Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) öğrencileri gibi akademik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu durum, sonuçların genellenebilirliğini etkileyebilir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Psikometri, Duygusal Zekâ, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Durumluk Meta-Duygu Ölçeği'nin adaptasyon çalışması **2011** yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için resmi izinlerin ölçeği uyarlayan sorumlu yazardan talep edilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ücretleri hakkında bilgi almak için yazarla iletişime geçilmelidir.

Yazarın iletişim adresi: kafatih@metu.edu.tr

Kaynaklar

Kavcıoğlu, F. C. (2011). *The role of meta-mood experience on the mood-congruency effect in recognizing emotions from facial expressions* (Master's thesis). Middle East Technical University School Of Social Sciences, Ankara.

Bu teze Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: durumluk-meta-duygu-olcegi-dmdo-toad.pdf

Durumluk Meta-Duygu Ölçeği (DMDÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM